

Trondheim kommune
Postboks 2300 Sluppen
7004 TRONDHEIM

Vår dato: 06.12.2015

Vår ref.: 201505755-5

Arkiv: 317

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Pernille Bruun

pbr@nve.no

Oversendelse av revisjonsrapport - Trondheim kommune

Vi viser til revisjon av Trondheim kommune og oversender revisjonsrapporten fra revisjonen som ble holdt 11.11 – 12.11.2015. Revisjonen var varslet i brev av 07.10.2015.

Ved revisjonen ble det funnet seks avvik og gitt tre anmerkninger. Revisjonsrapporten beskriver de avvik og anmerkninger som ble avdekket. Dokumentasjon på lukking av avvik skal sendes NVE innen oppgitte tidsfrister.

Frist for å uttale seg til saken er satt til 04.01.2016. Vi oppfordrer særlig til at faktiske opplysninger som gjelder saken, blir korrigert eller supplert. Dersom uttalelsen ikke er kommet til NVE innen fristen, vil NVE legge til grunn de opplysninger som foreligger i saken.

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
avdelingsdirektør

Øyvind Leirset
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: Revisjonsrapport

Kopi: Trondheim kommune v/Odd Atle Tveit

Revisjonsrapport

Revidert enhet:	Trondheim kommune, org.nr. 942 110 464
Revisjonsdato:	11.11 – 12.11.2015
Sted:	Vikelvdalen vannbehandlingsanlegg (VIVA)
Medvirkende fra revidert enhet:	Odd Atle Tveit, avdelingsleder VA og VTA, Trondheim bydrift Steinar Rye, tilsyn, Trondheim bydrift Arve Tronhus, stedfortreder VTA, Trondheim bydrift Håkon Pedersen, planlegger, Kommunalteknikk Terje Nøst, Miljøenheten
Revisorer fra NVE:	Revisjonsleder Pernille Dorthea Bruun Medrevisor Morten Henrik Kielland
Seksjon:	Seksjonssjef Øyvind Leirset, TBM

1 Innledning

1.1 Bakgrunn og formål med revisjonen

Miljøtilsynet hos Trondheim kommune ble gjennomført som systemrevisjon og anleggsinspeksjon. Etter § 7 i forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (FOR 2011-10-28 nr. 1058, IK-vassdrag) har NVE ansvar for å føre tilsyn med at forskriften oppfylles.

Formålet med en systemrevisjon er å kontrollere om foretaket oppfyller kravet om å etablere et internkontrollsystem for det enkelte vassdragsanlegg som sikrer at krav til naturmiljø og landskap blir ivaretatt på en tilfredsstillende måte i samsvar med vassdragslovgivning, forskrifter, konsesjonsvilkår, pålegg og godkjente detaljplaner.

Formålet med å foreta anleggsinspeksjoner er å kontrollere at anleggenes tilstand er i tråd med ovennevnte krav. For anlegg i driftsfasen, vektlegges landskaps- og miljømessige tiltak som f.eks. terskler, vegetasjonsetablering på tipper, kontroll og informasjon vedrørende manøvreringsreglement og minstevannsføringer samt rydding av elveløp/flomløp. Forventet natur- og landskapsmessig standard er nærmere beskrevet i NVEs veileder nr. 2/2005 Miljøtilsyn ved vassdragsanlegg.

1.2 Revisjonsgrunnlag

I denne revisjonen var revisjonsgrunnlaget følgende:

- Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)
- Forskrift av 28.10.2011 nr. 1058 om internkontroll etter vassdragslovgivningen
- Tillatelse av 06.01.1995 til å ta ut vann fra Jonsvatnet til Trondheim vannverk
- Konsesjon av 26.11.2012 til endring av vannressursene i Benna fra kraftverksformål til drikkevannsformål, og til regulering og vannuttak fra Benna

- Rapport fra magasinkontroll datert 30.05.2011, oversendt i brev av 08.11.2011

1.3 Tema for revisjonen

Formålet med revisjonen var å få dokumentert at virksomheten oppfyller kravene som fremkommer av grunnlaget for revisjonen. Tema for revisjonen var

- Gjennomgang av kommunens internkontrollsystem etter forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen
- Krav knyttet til regulering av Benna og Jonsvatnet
- Krav knyttet til slipp og registrering av minstevannføring

1.4 Funn

Seks avvik

Tre anmerkinger

Avvik er: Brudd på krav i regelverk og tillatelser gitt i eller i medhold av energi- og vassdragslovgivningen og annen lovgivning NVE forvalter.

Anmerking er: påpekning av forhold med forbedringsmuligheter eller et forhold som bør vurderes nærmere av virksomheten, men som ikke er brudd på gitte krav.

1.5 Generelle kommentarer

Revisjonen gikk over to dager. Den første dagen ble det gjennomført inspeksjon av vassdragsanleggene i Vikelva og Jonsvatnet, Benna og Loa. NVE fikk en grundig gjennomgang av anleggene. Dagen etter ble selve revisjonen gjennomført på Vikelvdalen vannbehandlingsanlegg (VIVA). Gjennom samtalene fikk NVE et godt innblikk i IK-systemet som kommunen har for vassdragsanleggene.

Vassdragskonsesjonen for vannuttak fra Jonsvatnet ble gitt i 1995, mens den for Benna ble gitt i 2012. Vassdragsanleggene i Vikelva og Jonsvatnet er av eldre dato, og Nydammen i Vikelva skal revurderes i 2016. Anleggene i Benna er helt nye, og det er foreløpig bare prøvedrift i vannbehandlingsanlegget for Benna. Det mangler noen tekniske detaljer ennå, bl.a. lagring og visning av minstevannføringsdata. Kommunen venter ordinær drift i vannbehandlingsanlegget fra ca. 01.02.2016.

Under inspeksjonen ble det oppdaget at kommunen nylig har anlagt en vei som krysser Loa nedstrøms dam Benna. Veien var ikke beskrevet i arealbruksplanen for dam Benna som ble godkjent i brev fra NVE av 06.12.2013. NVE vil håndtere dette avviket i en egen sak.

Det er store biologiske verdier i begge de to vassdragene, noe som reflekteres i vassdragskonsesjonene. Det er viktig at Trondheim kommune så raskt som mulig tar stilling til hvem/hvilken avdeling som skal ha ansvaret for at det er et miljøtilsyn knyttet til vassdragsanleggene og vassdragene som er berørt, og hvem som faktisk skal gjennomføre tilsynet. Det er også viktig at personer med ansvar for miljøtilsyn har kompetanse til å gjennomføre et slikt tilsyn. Trondheim kommune har mye miljøkompetanse som

bør kunne benyttes i et slikt tilsyn og eventuelt til opplæring av personer knyttet til VIVA og vannbehandlings-anlegget for Benna.

2 Beskrivelse av avvik

Avvik 1	
Krav	<p>NVE pålegg om dokumentasjon av minstevannføring datert 11.9.2008.</p> <p>«Tiltakshavere med konsesjonsvilkår om å slippe minstevannføring, pålegges å installere/bygge og ta i bruk nødvendig arrangement som gjør det mulig for vassdragsmyndigheten å kontrollere i nåtid og ettertid at det slippes en kontinuerlig minstevannføring i henhold til vilkårene i tillatelsen.»</p>
Avviket	<p>Pålagt minstevannføring (160 l/s) fra Nydammen i Vikelva for perioden 01.05.-01.09 kunne ikke dokumenteres.</p> <p>Minstevannføring fra Nydammen har aldri kunnet kontrolleres i nåtid.</p> <p>Det manglet informasjonsskilt ved Nydammen om vassdragsanlegget og pålagt minstevannføring.</p> <p>Opplysningsskiltet ved Osen (Jonsvatnet) manglet referanse til høydesystem.</p> <p>Skiltet ved Osen manglet en kartfremstilling av vassdragsanlegget som viser hvor ulike kontrollelementer er plassert.</p> <p>Skiltet ved Osen bør også opplyse om at NVE og /eller Trondheim kommune skal varsles ved brudd på konsesjonskravene.</p>
Grunnlag	<p>Trondheim kommune kan ikke dokumentere at kravet minstevannføring er etterlevd og at dette kan kontrolleres i nåtid ved Nydammen.</p> <p>Trondheim kommune kan ikke dokumentere at informasjonsskilt ved Nydammen og Osen (Jonsvatnet) er i samsvar med krav.</p>
Hvordan lukke	<p>Skilt ved Osen må oppdateres med kart, høydesystem og opplysninger om hvem som skal varsles ved brudd på konsesjonskravene. Skilt sendes inn til NVE for kvalitetskontroll før produksjon. For skiltmal se http://www.nve.no/no/Sikkerhet-og-tilsyn1/Natur--og-miljotilsyn/Reguleringsmagasin/.</p> <p>Trondheim kommune må lage en plan for hvordan minstevannføringen fra Nydammen skal logges automatisk og for hvordan allmennheten og myndigheter skal kunne kontrollere vannføringen i nåtid. Vi viser til NVEs veileder 1-2012 om slipp og dokumentasjon av minstevannføring. Det er naturlig at opplegg for logging og kontroll av minstevannføring fra Nydammen sees i sammenheng med at dammen skal revurderes i 2016. Dersom revurderingen ikke resulterer i tiltak i/på dammen, vil NVE komme tilbake til nye krav og frister knyttet til minstevannføringslippet.</p>

	<p>I påvente av et permanent opplegg for logging og kontroll av minstevannføring fra Nydammen, må det lages en plan for en midlertidig løsning. Planen må inneholde en løsning for kontroll og registrering av minstevannføringen. Det må settes opp et midlertidig skilt ved Nydammen som opplyser om minstevannføring. Skilt sendes inn til NVE for kvalitetskontroll før produksjon. For skiltmal, se link ovenfor.</p>
Frist for lukking	<p>Oppsetting av skilt (et midlertidig) ved Nydammen: frist 01.05.2016.</p> <p>Plan for midlertidig løsning for kontroll og registrering av minstevannføring fra Nydammen: frist 01.03.2016. Løsningen skal være operativ 01.05.2016.</p> <p>Plan for permanent opplegg for kontroll og registrering av minstevannføring og skilting leveres som en del av revurderingsplanen.</p> <p>Oppdatering av skilt/nytt skilt ved Osen: frist 01.05.2016.</p>

Avvik 2	
Krav	<p>Konsesjon av 26.11.2012 til regulering og vannuttak fra Benna:</p> <p>«Ved inntaksdammen skal det etableres en måleanordning for registrering av minstevannføring ut av Benna. ... Dataene skal forelegges NVE ved forespørsel og oppbevares så lenge anlegget er i drift.»</p> <p>«De tillatte reguleringsgrenser markeres med faste og tydelige vannstandsmerker som det offentlige godkjenner.»</p>
Avviket	<p>Minstevannføringen fra dam Benna kunne ikke dokumenteres.</p> <p>Minstevannføringen fra dam Benna kunne ikke kontrolleres i nåtid.</p> <p>Det mangler fastmerkebolt for kontroll av høyder ved dam Benna. Boltene ble trolig borte i forbindelse med bygging av ny dam.</p>
Grunnlag	<p>Trondheim kommune kunne ikke legge frem dokumentasjon på at kravet til slipp av minstevannføring fra dam Benna er overholdt. Avlest minstevannføring i lukehuset ble ikke bokført. En kabel mellom lukehus og driftssentralen som skal sørge for logging og lagring av minstevannføringsdata manglet.</p> <p>Det manglet mulighet for allmennheten og myndigheter til å kunne kontrollere minstevannføringen i nåtid ved dam Benna. Det var display for avlesning av minstevannføringen inne i lukehuset, men dette var ikke tilgjengelig for andre enn de som jobber på vannbehandlingsanlegget.</p> <p>Kommunen kunne ikke fremvise fastmerkebolt for kontroll av høyder ved dam Benna.</p>
Hvordan lukke	<p>Det må settes opp et display for minstevannføring på utsiden av lukehuset. Frem til løsning for registrering og lagring av data er på plass skal det utarbeides og gjennomføres en rutine for daglig (hverdager) manuell kontroll/avlesning og registrering/protokollering av minstevannføringen fra Benna.</p>

Frist for lukking	<p>Frist for manuell kontroll/avlesning av minstevannføringen fra Benna er umiddelbart, dvs. 13.11.2015.</p> <p>Løsning for kontroll, automatisk registrering og lagring av minstevannføringsdata skal være operativ innen 01.02.2016, når vannbehandlingsanlegget går over i ordinær drift.</p> <p>Fastmerke bolt skal være på plass innen 01.05.2016.</p>
-------------------	---

Avvik 3	
Krav	<p>Forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (IK-vassdrag)</p> <p><i>§ 5-2: Den ansvarlige skal ha oversikt over anlegg som omfattes av § 3 herunder kart, tegninger og annen nødvendig dokumentasjon</i></p>
Avviket	<p>Trondheim kommune har ikke utarbeidet et oversiktskart over de to vassdragene Vikelva og Jonsvatnet, Benna og Loa som viser alle tilsynsobjekt, dvs. dam, rør, punkt for minstevannføring, skilt osv.</p>
Grunnlag	<p>Trondheim kommune kunne ikke legge frem et oversiktskart over de to vassdragene som viser alle tilsynsobjekt, dvs. dam, rør, punkt for minstevannføring, skilt osv.</p>
Hvordan lukke	<p>Kommunen må utarbeide et oversiktskart over de to vassdragene som viser alle anlegg/tilsynsobjekt. NVE har utarbeidet en mal for slike oversiktskart, se http://www.nve.no/no/Sikkerhet-og-tilsyn1/Natur--og-miljotilsyn/Tilsyn-og-internkontroll/.</p>
Frist for lukking	01.05.2016

Avvik 4	
Krav	<p>Forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (IK-vassdrag)</p> <p><i>§ 5-4: Den ansvarlige skal beskrive organisasjonen, herunder hvordan det kvalifiserte personell er organisert med ansvar, oppgaver og myndighet</i></p>
Avviket	<p>Trondheim kommune har ikke plassert ansvaret for miljøtilsynet for de to vassdragene Vikelva og Jonsvatnet, Benna og Loa. Av dette følger også at ansvaret for rapportering og håndtering av avvik knyttet til miljø ikke er skriftlig nedfelt hverken i kvalitetssystem eller rutine.</p>
Grunnlag	<p>Trondheim kommune kunne ikke legge frem skriftlig dokumentasjon på hvem som har ansvaret for miljøtilsyn av de to vassdragene. Kommunen kunne ikke legge frem skriftlig dokumentasjon på hvem som har ansvaret for rapportering og håndtering av avvik knyttet til miljø.</p>
Hvordan lukke	<p>Kommune må legge frem skriftlig dokumentasjon som viser hvem som har</p>

	ansvaret for miljøtilsyn av vassdragsanleggene både på overordnet nivå og i det daglige/stedlige tilsynsarbeidet. Kommunen må legge frem en skriftlig rutine for hvordan avvik knyttet til miljø skal håndteres, dvs. hvordan avvik skal registreres og rapporteres i organisasjonen og til NVE. Ansvar på de ulike nivåene må fremgå.
Frist for lukking	01.05.2016

Avvik 5	
Krav	<p>Forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (IK-vassdrag)</p> <p><i>§ 5-5: Den ansvarlige skal foreta og protokollere de målinger og registreringer som er nødvendige eller pålagt for å sikre at anlegg og tiltak drives i samsvar med krav fastsatt i eller i medhold av vassdragslovgivningen.</i></p>
Avviket	<p>Trondheim kommune førte ikke protokoll over nødvendige observasjoner for nedbør, temperatur og snødybde som skal danne grunnlag for tilsigsprognoser. Det forelå ikke skriftlig dokumentasjon på vurderingene som blir gjort. Dette er også et avvik på post 1c i manøvreringsreglementet for vannuttak fra Jonsvatnet av 06.01.1995.</p> <p>Kommunen har ikke utarbeidet en skriftlig rutine for tilsyn med biotoptiltakene i Loa.</p>
Grunnlag	Trondheim kommunen kunne ikke legge frem en skriftlig protokoll over observasjoner av nedbør, temperatur og snødybde. Kommunen kunne ikke legge frem en skriftlig rutine for tilsyn med biotoptiltakene i Loa.
Hvordan lukke	<p>Kommune må føre skriftlig protokoll over nødvendige observasjoner av nedbør, temperatur, snødybde mv som grunnlag for tilsigsprognoser. Slik protokollføring må legges inn som en rutine i kvalitetssystemet.</p> <p>Kommunen må utarbeide en skriftlig rutine for tilsyn med biotoptiltakene i Loa.</p>
Frist for lukking	<p>Frist for protokoll for nedbør, temperatur m.v. settes til 01.04.2016.</p> <p>Frist for tilsynsrutine for biotoptiltak i Loa settes til 01.05.2016.</p>

Avvik 6	
Krav	Forskrift om internkontroll etter vassdragslovgivningen (IK-vassdrag) <i>§ 5-6: Den ansvarlige skal kartlegge farer og problemer med hensyn til miljø og sikkerhet og på denne bakgrunn vurdere risiko, samt utarbeide tilhørende planer og gjennomføre tiltak for å redusere risikoforholdene</i>
Avviket	Trondheim kommune har ikke foretatt en kartlegging av farer og problemer med hensyn på miljø og tiltaksplan knyttet til disse.
Grunnlag	Trondheim kommune kunne ikke legge frem en skriftlig kartlegging av farer og problemer med hensyn på miljø og tiltaksplan knyttet til disse.
Hvordan lukke	Kommunen må foreta en kartlegging av farer og problemer som kan oppstå for miljø og landskap i de to vassdragene som er berørt av vannuttak. Det skal utarbeides tiltaksplaner til de farer og problemer som identifiseres.
Frist for lukking	01.05.2016

3 Beskrivelse av anmerkninger

Nr.	Beskrivelse av anmerkning
1	Skiltet ved Benna bør opplyse om at NVE og /eller Trondheim kommune skal varsles ved brudd på konsesjonskravene Skiltet bør også angi hvor minstevannføringen slippes. Et forslag til skilt sendes inn til NVE for kvalitetssikring.
2	Styrende dokumenter som gjelder natur og landskap finnes i kvalitetssystemet og i mapper, men er ikke lett tilgjengelig for alle som har ansvar for og tar del i miljøtilsynet av vassdragsanleggene.
3	Det var ikke foretatt kalibrering av minstevannføringslogger ved Osen (Jonsvatn) og Benna. Det fantes ikke skriftlig rutine for dette.